

Priloge: vsaki številki
je priložena ena polna
stran v slovenskem
gospodarskem in
ljudstvu. To je
za vsakega človeka
in vsakega doma.

Priloge: vsaki številki
je priložena ena polna
stran v slovenskem
gospodarskem in
ljudstvu. To je
za vsakega človeka
in vsakega doma.

Priloge: vsaki številki
je priložena ena polna
stran v slovenskem
gospodarskem in
ljudstvu. To je
za vsakega človeka
in vsakega doma.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloge: vsaki številki
je priložena ena polna
stran v slovenskem
gospodarskem in
ljudstvu. To je
za vsakega človeka
in vsakega doma.

Priloge: vsaki številki
je priložena ena polna
stran v slovenskem
gospodarskem in
ljudstvu. To je
za vsakega človeka
in vsakega doma.

Priloge: vsaki številki
je priložena ena polna
stran v slovenskem
gospodarskem in
ljudstvu. To je
za vsakega človeka
in vsakega doma.

Priloge: vsaki številki
je priložena ena polna
stran v slovenskem
gospodarskem in
ljudstvu. To je
za vsakega človeka
in vsakega doma.

Štev. 45.

V Mariboru, dne 10. novembra 1904.

Tečaj XXXVIII.

Slovenski deželni poslanci.

Brezvestno in ljudstvu škodljivo ravnanje nemških poslancev v deželnem zboru je prisililo slovenske poslance, da so začeli dne 4. novembra v deželni zbornici obstruirati. Mi ne pustimo, da bi se še dalje igrali z ljudstvom! zaklicali so slovenski poslanci nemški večini ter onemogočili nadalje vsako ljudstvu škodljivo delo naših nemških neprijateljev. Toda naši poslanci obstruirajo s poštenim in mirnim orožjem. Razdivjani ter surovi Nemci so v državnem zboru metali stole, črnilnike, celo nož se je zasvetil v roki nemškega poslanca, naši poslanci pa se drže dostojno in pošteno, ter ne zahtevajo nič drugega, nego da se o različnih točkah proračuna poimenuje glasuje.

Zakaj pa obstrukcija?

Dne 4. novembra so hoteli Nemci v deželnem zboru, da se naenkrat začne razprava o proračunu. Slovenci so bili ocpnjani! To je bilo zares nesravnost nečuvstvo od Nemcev! Proračunska razprava bi trajala brezdvomno do konca deželnozbornskega zasedanja, ki bo bržkone že 12. t. m., ker se začne dne 17. t. m. državni zbor. Vseled tega pa bi ne prišel noben predlog slovenskih poslancev več na dnevni red. Kakor znano, so stavili slovenski poslanci v letošnjem zasedanju deželnega zbora mnogo predlogov na korist svojih volilcev. Vsi predlogi so se izročili različnim odsekom v proučenje in pretres, in sedaj bi morali priti iz odsekov v deželno zbornico, da se tukaj končno sprejmejo ali odklonijo. To pot morajo narediti vsi pred-

logi! Toda Nemci so zvit! V svojem nasprotstvu do Slovencev jim nočejo nič dovoliti! Slovincem ne dovolimo nič, je njihovo pravilo! A vendar v obraz in javno si tega ne upajo reči. Potem bi »Štajerci« ne vjel nobenih kalinov več, njihče bi ne verjel nemškutarjem, ki zatrjujejo, kako strašno vroče ljubijo »ljube kmete«. Zato je treba zvito postopati! Zdaj, ko bi morali dne 4. novem. in nadalje priti tudi predlogi slovenskih poslancev v deželni zbornici na vrsto, da se sprejmejo ali ne sprejmejo, rekli so Nemci naenkrat: Pustimo predloge in začnimo s proračunsko razpravo. Vsi slovenski predlogi so torej bili tem zvitim načinom odklonjeni!! Samoumevno je, da je ob takem ravnanju slovenskim poslancem morala vskipati kri in nobeno čudo ni, da so začeli obstruirati, češ: Z našimi predlogi na dan, ali pa sploh ne bo nobene razprave več!

Nemški in nemškutarski lažnjivci.

Obstrukcija slovenskih poslancev pa je presenetila vse nemške in nemškutarske poslance. Bili so razkrinkani, jasno je postalo celemu svetu, da so sovratniki našega ljudstva in da mu v deželnem zboru nočejo nič dati. Kako si pomagati? S tem, da morajo sedaj njihovi listi lagati. Nemški in nemškutarski listi kar nesramno trdijo, da se vseled tega ne more z ljudstvom nič dovoliti, ker Slovenci obstruirajo. To je grda, debela, ostudna laž. Odkar zboruje deželni zbor, to je od 26. septembra pa do 4. novembra, torej čez en mesec, so imeli nemški poslanci čas, da bi za ljudstvo kaj storili. A nič niso storili! Sprejemali so le predloge in jih odkazovali odsekom. Sedaj ko bi morali koristni pred-

logi iz odsekov, začeli so s proračunsko razpravo. V proračunski razpravi pa se ne razpravlja o predlogih poslancev, ampak samo o proračunu, to je, približno se pove, kaj bo prihodnje leto stala deželna uprava. Vsi predlogi pa so toliko kakor odklonjeni, kajti po proračunski razpravi se deželni zbor zaključí in s tem so po opravičnem redu predlogi pokopani! Vsa, ki trdi, da so slovenski poslanci krivi, da se za volilce nič ne stori, torej drzno laže! Ti hočejo z obstrukcijo se vendar le omehčati nemške poslance, da kaj pametnega in potrebnega sklepejo. Proračunska razprava se naj ustavi, in naj se še sprejmejo nekateri predlogi, kakor je n. pr. lovski zakon, tako zahtevajo slovenski poslanci z obstrukcijo, to je namen in cilj njihovega postopanja.

Nemarnost nemških poslancev.

V deželnem zboru štajerskem je 71 poslancev, med temi 61 Nemcev, a samo 10 Slovencev. Nemci imajo torej večino in oni določijo, kako in kaj se naj dela. A čujte, kako nemarna, nedelavna je nemška večina v deželnem zboru! Navadno niso prišli gosposdije nemški poslanci prej skupaj kakor ob 11 uri. Potem so se prebrala doposlana vprašanja in poročila, poslanci so utemeljevali svoje predloge, da so prišli v odseke, in okoli 1. ure so jo že gosposdije Nemci zopet odpikali — na kosilo. Do drugega dneva do 10. ure jih ni bilo več vkup. Slovenski poslanci so v manjšini in proti tej nemarnosti niso mogli nič storiti. Da so bili slovenski poslanci vedno za delo, temu je dokaz, ker so skoro v vsaki seji govorili ter stavili predloge! Nemci pa so komaj čakali, da so odšli

Listek.

Po potu molitve in spoznanja.

(Pripoved. — Iz hrvatskega prevel I. V. Starogorski.)

II.

Preteklo je pol ure, kar se je mučil gospod Milović v čakalnici, ko se zasliši na peronu neko vrvenje med železniškimi uslužbenci. Ljudje so tekali urno semtertje, se klicali, si pravili neko vest o nesreči in pogledovali sočalno v čakalnico.

Nato se zaslišijo v načelnikovi sobi glasovi.

»Kako? Kaj? Milovićeva tovarna v plamenih!« se je razlegalo semtertje.

»Resnica! Ravno sedaj je prišla brzojavka«, odgovori načelnik.

»Ubogi človek!« reče načelnik za trenutek. »Ta novica ga ubije. V resnici je ta dan zanj poln nesreče.«

Za nekaj časa stopi načelnik v čakalnico in pove previdno nesrečnemu tovarnarju drugo nesrečo, ki ga je zadela.

»Še to!« vzklikne ubožec in glava se mu od žalosti poveši na prsa. »Mar moram v jednom dnevu izgubiti vse?« Milović se spomni, da je dobil zadnji čas razna naročila, katerih mu sedaj ne bo mogoče spo-
Njegova lepa tovarna, delo dolgih in mučnih let, je postala sedaj žrtev požara in njegovo premoženje je vničeno.

liti. Toda Nemci so zvit! V svojem nasprotstvu do Slovencev jim nočejo nič dovoliti! Slovincem ne dovolimo nič, je njihovo pravilo! A vendar v obraz in javno si tega ne upajo reči. Potem bi »Štajerci« ne vjel nobenih kalinov več, njihče bi ne verjel nemškutarjem, ki zatrjujejo, kako strašno vroče ljubijo »ljube kmete«. Zato je treba zvito postopati! Zdaj, ko bi morali dne 4. novem. in nadalje priti tudi predlogi slovenskih poslancev v deželni zbornici na vrsto, da se sprejmejo ali ne sprejmejo, rekli so Nemci naenkrat: Pustimo predloge in začnimo s proračunsko razpravo. Vsi slovenski predlogi so torej bili tem zvitim načinom odklonjeni!! Samoumevno je, da je ob takem ravnanju slovenskim poslancem morala vskipati kri in nobeno čudo ni, da so začeli obstruirati, češ: Z našimi predlogi na dan, ali pa sploh ne bo nobene razprave več!

Motni pogled tovarnarja je letal po zemlji. Milović je bil sam v čakalnici, kar čuti na rami neko roko. Ko pogleda, vidi pred seboj duhovnika, ki ga sočutno motri.

»Ne gubite upanja, dragi gospod!« reče milo duhovnik. »Ko nobena ljudska moč ne more pomagati, Bog že pomaga.«

Tovarnar se grenko nasmehne.

»Bog!« odvrne porogljivo. »Ne tolažite me s takim upanjem! Meni ne pomaga noben Bog!«

»Ako verujete, vam bo pomagal Bog«, mu odvrne duhovnik milo-resno. »Obrnite se k njemu z molitvijo in zaupnim srcem.«

Milović se obrne, ker ni hotel dalje govoriti o tem. Vendar mu te duhovnikove besede ne gredo iz glave. Polasti se ga misel, da ga morda Bog težko skuša radi njegove nevernosti in zasmehovanja verskih resnic. Ali takoj vrže od sebe to misel.

»Bil bi brez pameti!« govori sam s seboj. »Ti si človek in moraš prenesti to, kar ti je namenjeno od usode. V nadzemeljske moči pa ne veruj, kakor stara baba.«

Ko se je motil s temi mislimi, pride v čakalnico načelnik postaje in mu javi, da pride vlak hip tovar. Milović se pripravi, in

ko pride vlak, si poišče prazen prostor v vozu.

Težka je bila vrnitev tovarnarja. Ko človek želi, da bi bilo mogoče, da poleti k svojemu cilju, a je primeran, da potuje na počasnem vozu, mu je vsaka minuta večnost in potovanje nezno. Tako je bilo tudi Miloviću. Nesrečni tovarnar je nemirno sedel v vozu.

Zopet se ga polaste čudne misli. Mogoče, da je kdo rešil v zadnjem hipu njegovo ženo. Kdo ve? Mogoče je v zadnjem trenutku šel tam mimo kak človek in jo rešil? Te slutnje so se mu zopet zdele neverjetne in zopet so mu padle v glavo besede duhovnikove:

»Ko ne more pomagati več nobeden človek, Bog pomaga!« Ko je bil še deček, veren in bogaboječ, se je v vsaki potrebi obračal z zaupanjem k Bogu. Na kolenih je klečal pred Odrašenikom proseč pomoč in zaščito — ali sedaj!

V svojem srečju je čutil nekaj, ki ga je sililo naj to stori še sedaj — ali kako bi se to zlagalo potem z njegovimi nazori? Bogaboječ kristjan se zateče v svoji nezgodi k Bogu in zažabi v molitvi tolažbo, ker je zagotovljen, da mu pomore nebeški Oče. A nevernik, prcvitljenec, kakor se imenujejo, ostane zapuščen brez tolažbe. Tako je čutil tudi Milović.

na kosilo. Ako bi Nemci zares hoteli kaj storiti za volilce, bi to lahko že storili pred 4. novembrom. A tega niso hoteli! Pri računski razpravi pa ne morejo nič storiti. Vse besedičenje, da so slovenski poslanci zaustavili delovanje deželne zbornice za gospodarska vprašanja, je torej hudobno zavijanje. Če bi nemški poslanci res kaj hoteli storiti za ljudstvo, bi se to lahko zgodilo v času od 26. septembra do 4. novembra. A v istini se ni nič zgodilo! To je resnica, ki se ne da ovreči!

Dolgouhi zajec je prost.

Naši poslanci so posebno želeli, da pride lovski zakon v pretres. Tudi mi smo to željo in nado izrekli v zadnjem listu. Toda Nemci so pač predložili načrt lovskega zakona poslancem, a sedaj, ko bi naj prišel na vrsto, začeli so naenkrat s proračunsko razpravo. Nemci nočejo, da se prenares lovski zakon, oni hočejo, da ostane dolgouhi zajec prost za brezštevilne nemške gosposke lovce. Slovenski poslanci so na to odgovorili z obstrukcijo ter rekli, prej lovski zakon, potem se le pride proračun v razpravo. Slovenski kmetje, ali niso prav storili?

Kmetje, ostanite brez pouka!

Za vsak stan ustanavlja dežela že šole, in kmet mora za vse plačevati. Le slovenskemu kmetu nočejo dati nobene slovenske kmetijske šole, da bi se njegovi sinovi izobrazili za svojo stroko. Povsod se skrbi za napredek, le pri kmetu ne, njemu nalagajo samo davek. Nemški poslanci niso hoteli letos nič slišati o ustanovitvi kmetijske šole za slovenski Štajer in začeli so raje razpravljati o proračunu. Slovenski poslanci so na to nemško krivico odgovorili z obstrukcijo. Dajte kmetu, kar mu gre! Dajte mu tudi stanovskega pouka!

Mariborski okraj.

Poslanec Robič je predlagal, naj se da po toči in povodnji poškodovanim tudi deželna podpora. Vsi kraji v mariborski okolici, posebno Jarenina, bi jo potrebovali kravo. Nemci so gosp. Robiča poslušali, ko je predlagal, a ko bi se moral sedaj predlog sprejeti, rekli so: Pustimo to, začnimo razpravo o proračunu! Slovenski poslanci pa so dejali: Ne, z našimi predlogi na dan, potem bomo še dalje govorili! Kmetje mariborskega okraja, ali so imeli prav? Med onimi poslanci pa, ki so hoteli vse te predloge pokopati, je bil tudi poslanec Stiger! Lepa čast za njegove volilce!

Lenarčki okraj.

Volilci tega okraja so želeli, da se njih poslanec g. Roškar ob vsaki priliki tudi

za nje potegne. To je g. Roškar vrlo storil! Predlagal je podporo za lenarčki okraj zaradi poškodb po vremenskih neizodah. Nemški poslanci pa so vrgli predlog v koš! Ali ni torej prav, da g. Roškar obstruira ter s tem zahteva: na dan z mojim predlogom!

Slovenjebistriški okraj.

Zahvalite se volilci slovenjebistriškega okraja Stigerju, da ne dobite v letošnjem slabem letu nobene podpore od dežele. Posebno vi, ki ste ga volili, kličite mu, kadar boste lačni: Živijo naš poslanec Stiger! Če boste kaj dobili, dosega bo to le slovenska obstrukcija, pri kateri so slovenski poslanci Robič in Roškar.

Šoštanjski okraj.

Vaš poslanec Vošnjak je zahteval kmetijsko šolo in hiralnico za vaš okraj. Nemci pa so začeli dne 4. novembra z razpravo o proračunu ter s tem pokazali, da nočejo nič slišati o predlogih vašega poslanca. Kdo je torej kriv, da se za vas okraj nič ne doseže? Edino le Nemci!

Savinska dolina.

Mnogotere ceste in poprave mostov ter uravnavo potokov in vodotokov sta zahtevala vaš poslanec dr. Dečko in dr. Hrašovec v deželnem zboru: Vse so vrgli Nemci v koš dne 4. nov. A Slovenci so začeli obstruirati, da prisilijo Nemce, naj se ozirajo na predloge vaših poslancev. Sodite, kdo dela za vas in kdo dela proti vam!

Trbovlje.

Nevoizvoljeni poslanec Roš je dokazoval v deželnem zboru, da vaš kraj potrebuje višje izobraževalne šole kakor je meščanska šola, da vaši sinovi ne bodo samo prosti delavci, ampak da si bodo lahko tudi z višjo izobrazbo zaslužili boljši kruh. Nemci so predlog poslušali, sedaj pa, ko bi se moral sprejeti, nočejo nič več o tem slišati. G. Roš je začel z obstrukcijo, da kaznuje nasprotstvo Nemcev do vašega kraja! Reciti, ali ni prav storil!

Brezliški in sevniški okraj.

Kadar boste trpeli lakoto in bedo, kadar ne boste imeli živini kaj polagati, tedaj vedite, da je tudi vaš baron Moscon med onimi Nemci, ki nočejo sprejeti predlogov za vaše okraje. G. Žičkar je storil za vas vse, kar se je dalo, Nemci so pa vse zavrgli, pravzaprav niti niso razpravljali o tem. G. Žičkar je vsled tega začel obstrukcijo in gotovo bodo vaši okraji zopet stali tudi v tej borbi trdno za njim!

Preteče nekaj časa, predno se oči privadijo one teme, in tedaj — ali sanja, ali bedi? — Ali je to le domišljija vznemirjenih možganov? Na naslonjaču leži v svoji letni opravi njegova predraga soproga. Mokri, črni lasje se ji spuščajo čez ramena. Ona se med tem vzdigne.

»Moja Lilija!« vzklikne on.

»Dragi moj Vladko!« vzklikne ona radostno.

In jakeje padeta drug drugemu v naročje.

On jo čvrsto objame, kakor bi se bal, da mu je kdo zopet ne uzame in poljubljuje njen obraz.

»Je li to mogoče?« vzklikne večkrat. »Ti si mi rešena? Kako je to bilo? Kateri junak te je otel smrti?«

Ona ga gleda s svojimi milimi očmi, v kojih so se lesketale solze in dé:

»On je plačal svojo zvestobo s svojim življenjem!«

»Ah«, de preplašeno Milovič. »Kako se imenuje? Ali je morebiti delavec naše tovarne?«

(Dalje sledi.)

Pesnica in Drava.

Poslanec Ornič je vodil posebno odposlanstvo v Gradec, naj se regulira Pesnica. Zdaj pa, ko bi se moralo obravnavati o uravnavi Pesnice in Drave, kakor so to predlagali naši poslanci dr. Ploj, dr. Jurtela in Kočevar, sedaj so Nemci prekinili z razpravami o teh stvareh ter začeli govoriti o proračunu. Vaši poslanci so odgovorili z obstrukcijo, češ, tako se ne dela z našimi predlogi! Kje pa je Ornič? Začaj on tako ne govori? Deputacije voditi je lahko, toda tudi kaj koristnega skleniti za volilce, tega nemški poslanci nečejo. Kdo bo še v prihodnje tako prismojen, da bi letal za Nemci in nemškutarji?

»Štajerc« žaluje.

Ne dvomimo, da bo prihodnji »Štajerc« prikrival na svet ves v žalosti in solzah. Vzdihoval bo: Ah, nemški poslanci bi tako radi za Slovence kaj storili, a ti preklicani slovenski poslanci so začeli obstruirati! Temu hinavcu pa odgovorite tako-le: Slovenski poslanci so obstruirali samo šest dni, namreč dne 4, 5, 8, 9, 10. in 11. novembra, kajti 12 je že sklep deželne zbornice zaradi državnega zbora. Deželni zbor pa zboruje že od 26. septembra, toraj že več ko en mesec. V tem času pa niso Nemci za Slovence nič storili. A Slovenci ne bi obstruirali tudi ne 4, 5, 8, 9, 10. in 11. novembra, ako bi hoteli Nemci res kaj dobrega storiti. Toda ker so Nemci dne 4. novembra vrgli vse za ljudstvo koristne predloge pod klop, ter začeli s proračunom, za to in edino le za to so slovenski poslanci začeli obstrukcijo! To je popolna resnica, ljubi »Štajerc«! Seveda ti jo prikrivaš, kajti sicer bi moral z nami vred zaklicati: Živeli, slovenski deželni poslanci!

Deželni zbor štajerski.

Gradec, 8. nov. 1904.

Obstrukcija slovenskih poslancev.

Obstrukcijo v deželnem zboru so morali pričeti dne 4. novembra t. l. slovenski deželni poslanci. Nobenega za kmeta koristnega zakona, kakor je lovski zakon, uravnava rek, podpore za vremenske neizode, različna zavarovanja itd. se niso rešili nemški poslanci, a deželni proračun za l. 1905 so postavili na dnevni red seje tega dne. Če bi se rešil deželni proračun za l. 1905, potem je izvit slovenskim poslancem vse orožje iz rok in za njih volilce se nebi nič storilo. Zato je deželni odbornik Robič, preden se je začela ta proračunska razprava, podal sledečo izjavo: »Ker se še niso rešili velevažni predlogi, ki boje imeli velik vpliv na končni uspeh našega proračuna, predlagamo, naj se obravnava v deželnem proračunu odstavi od dnevnega reda in se naj začne obravnava o drugih predlogih, ki zadevajo naš prosvetni in gmetni položaj.« Enako izjavo je podal tudi konvativni poslanec Hagenhofer; neko zmedeno pa socij Resel. Večina se je temu upirala in pri glasovanju se je sprejel predlog večine, da se mora obravnava začeti, z 32 proti 28 glasovom.

Vsled tega so vlagali slovenski poslanci brez števila predlogov ter zahtevali, da se mora o njih glasovati po imenih. To glasovanje se mora v deželnem zboru dovoliti, če se zahteva. A vsak spremenjevalni predlog mora podpirati vsaj 10 poslancev. Toliko slovenskih poslancev se pa nahaja zdaj v deželni zbornici. Ko bi jih bilo samo osem, kakor do zdaj, bi se med obravnavo kakšne zadeve ne mogel podpirati nobeden predlog in bi bila obstrukcija nemogoča.

Prva seja z obstrukcijo je trajala od 10. ure predpoldne do pol 3. ure popoldne. Razprava je vsled tega obšla. Ob 4. uri se je seja zopet otvorila. Slovenski poslanci so vložili zopet mnogo predlogov ter zahtevali glasovanje po imenih. Med tem so se začeli nekaki pogovori med raznimi strankami, da se začne zopet redno delo. Nemške stranke so preveč razburjene, da bi se hotele zdaj pogajati s Slovenci.

Vlak se je blizal h koncu tovarnarjevega potovanja. Sedaj se ustavi. Milovič plane iz voza in beži preko livad in polja po najkrajši poti proti svoji hiši. Preide preko one brvi, na kateri je malo prej stala njegova Lilija. Nikogar ni blizu.

Z leve strani, kjer je bila njegova tovarna, bil je sedaj celi kup pepela in gosti stebri dima so se dvigali proti nebu. Milovič se za to ne zmeni, ker misel njegova je bila, da pride čim hitreje domu.

Skozi perivoj poleti v hišo, dalje po stopnicah in skoro podere sobarico, koje zajokane oči so kazale veliko bol. Od ihtenja ni mogla spregovoriti ničesar.

»Kje je ona?« vikne ves iz sebe.

Sobarica mu pokaže vrata gospe.

»Zdravnik je notri«, spregovori komaj dekle.

»Zdravnik!« vzklikne Milovič. Kakor blisk mu šine v glavo, da zdravnik nima pri mrliču ničesar opraviti. V tem stopi v sobo. Nasproti mu pride stari hišni zdravnik. S prstom na ustih tiho dé:

»Umirite se prej, predno idete k nji.«

Rahlo, čisto rahlo potrka Milovič in vstopi v spalnico.

V sobi je bilo polmračno, samo skozi zastreta okna je silila svetloba. Vse je tiho!